PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto III - Cena 8 lir - 6 jugolir - 2.50 din

TRST sobota, 12. julija 1947

UREDNIŠTVO IN UPRAVA trg GOLDONI 1, I. NAD.
Telefoni: Uredništvo 93-806 in 93-808 — Uprava 93-807
Rokopisi se ne vračajo.
OGLASI pri Upravi od 8.30 do 12 in od 15 do 18 - Tel. 93-807
CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 20 lir, finančni in pravni 35 lir, osmrtnice 30 lir.
NAROČNINA
Cona A: mesečna 172, četrtletna 510, polletna 1000, celoletna 1980 lir; Cona B: 120, 350, 700, 1380 jugolir; FLRJ: 55, 165, 330, 650 din.
Čekovni račun na ime «Ljudska založba»: Trst 11-5156; Reka 45-301; Ljubljana 20-016.

Poštnina plačana v gotovini
Spedizione in abbon. postale

Štev. 641

Še o meji pri Gorici

Trst, 11. (AIS) — Zavezniška vojaška uprava sporoča po svojem obveščevalnem uradu:

«Po izjavi, ki so jo izdali tisku 3. marca 1947, je «Supervisory Commission» za določitev začasne meje med Jugoslavijo in Italijo v sporazumu z jugoslovansko in italijansko delegacijo odločila, da ne bodo niti komisija v celoti niti kateri koli posamezni člani dali nikake izjave tisku, dokler ne bo delo končano. Vendar pa od trenutka, ko so nedavno nekatere obveščevalne agencije izdale netočne in tendenciozne informacije, ki so jih objavili številni italijanski dnevniki v Trstu 10. julija, «Supervisory Commission» smatra za potrebno poudariti dejstvo, da so objavljene špekulacije netočne, brez vsakršne uradne osnove ter prikazane tako, da vznemirjajo javno mnenje brez vzroka.

Nadalje poudarja «Supervisory Commission» dejstvo, da je bila izrecno ustanovljena na zahtevo 4 velesil, da zagotovi vestno izvršitev s pomočjo vseh zainteresiranih strank določbe mirovne pogodbe z Italijo ter da se ni nikdar oddaljila od te naloge.

⁂

V zvezi s službeno izjavo «Ansa» se je italijanski tisk — ki ne zamudi nobene prilike za hujskanje in ustvarjanje napetega ozračja, da se prepreči mirna in sporazumna rešitev visečih vprašanj med Jugoslavijo in Italijo — zopet zagnal proti Jugoslaviji in ogorčeno protestira proti njenemu «roparskemu» pohlepu.

Njihovo prozo poznamo še izza fašizma. Danes je ista, ker jo izločajo isti ljudje, kakor izloča modras strup, ker je pač modras.

Kaj je na stvari? Glede meje pri Gorici se je jugoslovansko tolmačenje mirovne pogodbe z Italijo križalo z italijanskim tolmačenjem. Ker ni prišlo do sporazuma med obema stališčema, je zadeva prišla pred «Supervisory Commission». O odločitvi tega spornega vprašanja ni «Supervisory Commission» izdala nobenega službenega poročila in zato tudi mi nismo o tem nič pisali. «Ansa» pa klub temu ve, kakšna je ta odločitev. Na podlagi njene izjave se je sprožila hujskaška kampanja.

Včeraj je «Supervisory Commission» uradno izjavila, da po vsej tej kampanji «smatra za potrebno poudariti, da so vse objavljene špekulacije netočne, brez vsakršne uradne osnove ter prikazane tako, da brez vzroka alarmirajo javno mnenje.»

Na vso to kampanjo pribijamo naslednje tri točke:

Prvič, da je naloga mešane jugoslovansko-italijanske razmejitvene komisije postaviti začasno jugoslovansko-italijansko mejo na podlagi teksta mirovne pogodbe z Italijo; da se morajo vse sporne točke rešiti v duhu in črki mirovne pogodbe same, in da so tudi vse odločitve «Supervisory Commission», ki mora mešani razmejitveni komisiji pomagati, vezane na iste pogoje.

Drugič, da je zato povsem absurdno govoriti o nekakšnem naknadnem «izročanju» italijanskega nacionalnega ozemlja» Jugoslaviji, (ozemlja, ki naj bi ga mirovna pogodba puščala Italiji), ne glede na dejstvo, da je že sam izraz «italijansko nacionalno ozemlje» popoln nesmisel, ker je meja med Jugoslavijo in Italijo urav na goriškem sektorju in da'je proti severu in proti jugu začrtana na slovenskem in zato na jugoslovanskem nacionalnem ozemlju, kamor so Italijani hodili kvečjemu na letovišče, kadar niso kot fašisti hodili potujčevat, požigat in pobijat Slovence, in tretjič, da je vsa ta napihnjena kampanja, ki italijanskemu narodu trobi, da je zemlja števerjanskih kmetov in kolonov «italijansko nacionalno ozemlje», samo zato, ker italijanski narod ne pozna etničnega stanja naše Goriške, odkrit manever vedno istih krogov, ki žive in se redijo na račun mednarodne napetosti v mirnem času, stokrat bolj pa se redijo takrat, ko izbruhne od njih pripravljena vojna.

Angleški, švedski in švicarski mladinci na mladinski progi Samac-Sarajevo

Ljubljana, 11. (Tanjug) — V Ljubljano je prišla skupina 46 angleških mladincev, ki gredo na mladinsko progo Samac-Sarajevo. Tam se bodo pridružili svojim angleškim tovarišem, ki delajo že dalj časa na progi.

Bern, 11. (AFP) — Včeraj je odpotovalo 86 švicarskih mladincev proti Milanu in Trstu v Jugoslavijo, kjer se bodo pridružili ostalim mladincem pri gradnji mladinske proge Samac-Sarajevo.

V Beograd je prispela skupina švedskih vseučiliščnikov, ki bodo ostali tri tedne na delu mladinske proge.

Drugi dan procesa proti Rainerju v Ljubljani

Škof Santin in zločinec Hradetzky

Čitanje obtožnice - Zaslišavanje Rainerja

Na procesu proti vojnemu zločincu Rainerju in njegovim pajdašem je javni tožilec vsakemu od obtožencev dokazal zločine, katerih ga obdolžuje.

RAINERJU očita obtožnica, da je s pomočjo nacističnega aparata izvajal teroristične ukrepe proti slovenskemu ljudstvu, izdajal ukrepe za ponemčevanje, netil bratomorno klanje in razbijal enotnost slovenskega naroda. Pri tem se je posluževal vseh sredstev, odredil prepoved uporabe slovenske govorice, ukinil vse slovenske šole, preimenoval kraje, ponemčeval slovensko mladino in jo skušal vzgojiti v nacizmu. Sistematično je ropal ljudsko premoženje Slovencev, se posluževal proti osvobodilni vojski mihajlovičevcev in nedičevcev ter drugih izdajalskih formacij, se povezal z Rupnikom in škofom Rožmanom.

Rainer je nad prebivalstvom zasedenega ozemlja izvajal teror, odredil množične aretacije, prisilno izseljevanje, odgon slovenskega prebivalstva v koncentracijska taborišča in na prisilno delo, dal navodila in povelja za nasilno raznarodovanje, požigal vasi, streljal talce itd. ter nečloveško postopal s priporniki in vojnimi ujetniki.

Obtoženega GLASERJA obdolžuje obtožnica, da je organiziral preseljevalni štab na Bledu in napravil načrt za izseljevanje prebivalstva na Gorenjskem.

Obtoženi KUEBLER je kot poveljnik «Jadranskega obalnega področja» izvajal «očiščevalne» akcije proti partizanom in svobodoljubnemu prebivalstvu. Tako je s kršitvijo mednarodnih predpisov vodil uničevalni teror nad prebivalstvom zasedenega ozemlja, povzročil umore, mučenja, prisilno izseljevanje. Ob umiku nemške vojske je dal požgati v Primorju številne vasi, ukazal razstreliti ali zažgati številne kulturne in prosvetne ustanove, zgradbe in pristaniške naprave na Reki in Sušaku v vrednosti nad 1 milijardo in 100 milijonov din.

Nadaljni obtoženec HANS VON HOESSLIN je kot vojaški poveljnik izvajal nad prebivalstvom umore, mučenja, izseljevanje civilnega prebivalstva, požige, uničeval ljudsko imovino. Posebno je vodil akcijo v Čičariji, kjer so njegove edinice požgale med drugim tudi vasi Lipo in Brezo, kjer je zgorelo v gorečih hišah 278 ljudi.

Obtoženi FLECKNER je izvršil enaka zločinstva in je zlasti odgovoren za vse zločine svojih edinic, med katerimi je požig in ropanje vasi Solčavê, odgon prebivalstva v taborišča, izropanje civilnega prebivalstva v Lučah, streljanje ujetih partizanov v Borovljah in mnogo drugih zločinov.

Komandant bataljona NEUBERT je sodeloval v zločinskih pohodih na sektorju Kropa-Blegaš-Cerkno na Primorskem, kjer je ubijal ujete partizane, ropal in teroriziral civilno prebivalstvo.

Obtoženi VOGT je s kršitvijo mednarodno pravnih predpisov izvajal nad prebivalstvom teror, izvrševal poostrena zaslišavanja z mučenji, ukazoval množične umore, streljanje talcev, izrekanje kolektivnih kazni, požige vasi, prisilna izseljevanja in neštete druge zločine. Obtožnica navaja njegova zverinska in okrutna pretepanja z lesenimi palicami, gumijevkami, bikovkami, lomljenje prstov in udov, izrekanje smrtnih kazni. Tako je Vogt odgovoren za več kakor 500 ustreljenih talcev, poleg tega za zverinsko streljanje ujetih partizanov. Gorenjsko ljudstvo je videlo v Vogtu pravega krvnika.

Politični komisar in kasneje upravni svetovalec Rösenerja v Ljubljani DOUJAK HERMAN je kot komisar v Radovljici sodeloval pri nasilni preselitvi 271 Slovencev, izvajal prisilno rekrutacijo za nemško vojsko, mobiliziral prebivalstvo obeh spolov na prisilno delov pri utrbenih delih v Sloveniji. Skupno z izdajalcem Rupnikom in krvnikom Hacinom je ustanovil politično policijo in je zato soodgovoren za vsa zločinstva, ki jih je ta policija izvajala nad slovenskim prebivalstvom.

Obtoženi HRADETZKY FRANC je odgovoren za nasilne ukrepe, ki jih je izvajal kot komisar v škofeloškem okraju ter za aretacijo nad 1.100 oseb v radovljiškem okraju. Od teh oseb, ki so bile odpeljane v Begunje, kjer so jih mučili, je bilo ustreljenih kot talci ali obešenih 197 oseb, 520 ljudi pa so odgnali na prisilno delo ali v taborišča.

Obtoženi Hradetzky se je med drugimi visokimi cerkvenimi dostojanstveniki povezal v namenu, da bi čim uspešnejše vodil propagando proti narodno-osvobodilnemu gibanju, **tudi s tržaškim škofom Santinom, ki je zlorabljajoč svoj visoki cerkveni položaj pozval ljudi na sodelovanje pri gradbi utrdb v okviru Pöll-akcije.**

HOLZSTEINER WALTER je Hitlerjev nalog «napravite deželo nemško» po smernicah Rainerja izvrševal s tako doslednostjo, da si je postavil iztrebljanje slovenskega prebivalstva na Gorenjskem za svojo življenjsko nalogo. Tako je tudi on soodgovoren za vsa zločinstva izvršena nad slovenskim narodom.

Obtoženi KUSS LEO je kot vodja nacistične stranke v Kranju izvajal številna vojna zločinstva, da bi germaniziral slovensko ljudstvo tega okraja. Med drugim je zagrešil množično streljanje talcev, skupno 75, in številne požige slovenskih vasi.

GERLACH REINHOLD je kakor ostali odrejal aretacije, mučenje in pretepanje žrtev, moril in preseljeval.

Zadnji obtoženec MUELLER FRANC je v svojem položaju v Litiji in Ljubljani sodeloval pri številnih aretacijah, pretepanju, mučenju in streljanju Slovencev, se udeleževal akcij proti partizanom ter pomagal pri preseljevanju Slovencev.

RAINERJEVO ZASLIŠEVANJE

Po končanem čitanju obtožnice je predsednik sodišča najprej zaslišal obtoženega Rainerja. Na vprašanje predsednika, ako je razumel obtožnico in ali se čuti krivega, je Rainer odgovoril, da ni vsega razumel in da se ne čuti krivega. Obtoženi Rainer izhaja iz rodovine avstrijskega učitelja, v kateri so bili vsi družinski člani pristaši veliko-nemške ljudske stranke, ki je po letu 1933 prešla v vrste NSDAP t. j. nacionalsocialistične nemške delavske stranke. Vsi člani obtoženčeve družine so nato postali zagrizeni nacisti. Rainer je priznal, da je v Avstriji že tedaj nacionalno - socialistična stranka, ki je propagirala nacionalno mržnjo in razvijala avstrijske šovinistične teorije. Nacistično gibanje je do leta 1938 v Avstriji tako narastlo, da je temu gibanju pripadalo ali vsaj z njim simpatiziralo, tako je priznal Rainer, 80 do 90% avstrijskega prebivalstva. V nasprotju z zatrjevanji sedanjih avstrijskih odgovornih političnih krogov je Rainer nadalje izjavil, da je bila priključitev Avstrije k Nemčiji splošna želja avstrijskega prebivalstva in da je smatrati «anšlus» kot osvoboditev Avstrije.

Rainer je tudi priznal, da je rasistična protižidovska teorija v zvezi z nacionalistično teorijo prevzela določene oblike najprej v Avstriji. To zaradi tega, ker izvira del nacistične teorije iz avstrijske nacionalne zgodovine. Zanimivo je, da je Rainer odkril, da se je že v letih do 1938 velik del avstrijskih strank odločil za nacionalsocialistično stranko in da je celo ena tretjina članov social-demokratske stranke pristopila k hitlerjevcem. V nadaljnem zaslišanju je Rainer povedal, da so bili tudi oficirji avstrijske vojske člani nacionalsocialistične stranke in da so se udejstvovali že v ilegali. Zaradi tega ni bila avstrijska vojska ob «anšlusu» sposobna, da bi se uprla nemški vojski in ni kaj takega niti poskušala.

Na vprašanje predsednika sodišča, kakšno je bilo stališče avstrijske cerkve do «anšlusa», je obtoženi odgovoril, da je cerkev Dolfusov sistem od leta 1933 z vsemi silami podpirala, da pa se je ob «anšlusu» popolnoma preusmerila. Tako so katoliški škofje pri tajnih volitvah 10. aprila 1938 izdali poziv na vernike, s katerim se izjavljajo za Hitlerja in pozivajo katoliško ljudstvo, naj glasuje za Hitlerja. To stališče so zastopali vsi vodilni cerkveni dostojanstveniki tako kardinal Innitzer na Dunaju kakor vsi ostali avstrijski škofje skupno z Rohrbacherjem, ki je bil škof na Koroškem, nato pa imenovan za nadškofa na Solnograškem.

Poljska nabavlja bombaž v Egiptu

Med poljskim poslaništvom in Egiptom se vodijo pogajanja za odobritev kredita 500.000 funtov, ki naj bi Poljski omogočil nabavo egiptskega bombaža.

DANES SE PRIČNE PARIŠKA KONFERENCA

Marshallov plan ustvarja zapadni blok

in krši suverenost držav - Tudi Finska odklonila udeležbo

Pariz, 11. — Jutri, 12. t. m., bo zunanji minister Georges Bidault otvoril konferenco za evropsko obnovo v smislu Marshallovega načrta. Od 27 evropskih držav bo prisostvovalo konferenci poleg Anglije in Francije še 14 držav, skupno torej 16. Francova Španija in Nemčija nista bili povabljeni na konferenco, 9 držav pa je odklonilo svoje sodelovanje, in sicer Sovjetska zveza, Poljska, Jugoslavija, Češkoslovaška, Bolgarija, Albanija, Romunija, Madžarska in Finska. Poleg Bevina in Bidaulta bo na konferenci še nadaljnih šest zunanjih ministrov, med njimi Spaak za Belgijo in Sforza za Italijo.

Konferenca bo najpreje sklepala o francosko-angleških predlogih glede sestave in organizacije glavnega odbora za evropsko gospodarsko sodelovanje in posebnih pododborov. Po razpravi o načelih in metodah organizacije teh odborov, se bo konferenca razšla in prepustila podrobno delo posameznim odborom. Zaradi tega se bo konferenca koncem avgusta zopet sestala in sklepala o predlogih in poročilih.

Diplomatske in politične kroge Evrope in Amerike je iznenadil sklep češkoslovaške vlade, s katerim je preklicala svoj pristanek za sodelovanje pri konferenci in izjavila, da se konference ne bo udeležila. List «Rude pravo» označuje prvotni sklep češkoslovaške vlade kot poročilo informativnega značaja, pri katerem si je vlada pridržala pravico zavzeti kasneje končno stališče. List nadaljuje, da Češkoslovaška ni mogla in ne bo mogla nikoli sodelovati pri kateri koli akciji, ki krši suverenost Češkoslovaške in ki je naperjena proti Sovjetski zvezi. Postalo je jasno, da ima konferenca namen ustvariti zapadni blok in pod pretvezo pomoči Evropi hočejo nekatere države izvajati politični pritisk nad slovanskimi narodi, v prvi vrsti nad SZ.

«Rude Pravo» zaključuje, da je zadržanje češkoslovaške vlade v soglasju s stališčem njenih zaveznikov, s katerimi je vežejo pogodbe o medsebojni pomoči in to so Sovjetska zveza, Poljska in Jugoslavija.

Socialistični list «Pravo lidu» je mnenja, da je bil prvotni vladni odgovor Češkoslovaške na povabilo k udeležbi pri pariški konferenci dan pogojno.

Praški politični krogi komentirajo češkoslovaško odločitev. Pri izredni seji češke vlade, ki je trajala ves dan, je vlada soglasno sklenila, da se Češkoslovaška ne bo udeležila pariške konference.

Tassov dopisnik iz Londona poroča, da čim bolj se bliža pričetek pariške konference, tem bolj skuša francosko-angleški tisk pripraviti javno mnenje za ta dogodek. Zlasti je agresivna agencija «Reuter». Najbolj jo skrbijo vzhodnoevropske dežele. Njihovo stališče razburja «Reuterjeve» sodelavce in «Reuter» tem državam naravnost grozi s tem, češ da jim bo odsotnost na konferenci povzročila težke gospodarske posledice. Zavedajoč se, da izvršujejo vzhodne države svoje gospodarske načrte, «Reuter» vseeno dodaja, da izvedba teh gospodarskih načrtov samo s sovjetsko pomočjo in medsebojno pomočjo vzhodnih držav ne bo dovolj uspešna. «Reuter» gre v svojem izsiljevanju tako daleč in natvezuje vzhodnim državam, da brez pomoči ZDA sploh ne bodo mogle obstojati.

Enako stališče zavzema list «The Star», ko javlja, da bo Bidault v kratkem šel v London, kjer bosta z Bevinom razpravljala o tesnem sodelovanju pri upravi zapadne Nemčije. Bevin bo poskušal doseči priključitev francoske cone k angleško-amerikanski. Na ta način nadaljujejo ameriško - angleško - francoski organizatorji pariške konference za kulisami svojo separatistično politiko, ki ima namen odcepiti zapadno Nemčijo od ostalega dela in jo vključiti v zapadni blok.

Pariški tisk in pariški diplomatski krogi menijo, da je češka odklonitev k sreči prišla toliko kasneje, da so nekatere sile, ki so že oklevale sprejeti francosko-angleško povabilo, vseeno odgovorile pozitivno, ker so ravno upoštevale dejstvo, da se je slovanska država odločila za sodelovanje pri konferenci.

Iz Helsinkov prihaja vest, da je finska vlada soglasno sklenila, odkloniti francosko-angleško povabilo k sodelovanju na pariški konferenci.

GRŠKO LJUDSTVO

hoče kruha in ne tankov

Kvizlingi sejejo dalje smrt

Atene, 11. — V Grčiji nadaljujejo s streljanji demokratov. Sodišča jih še nadalje obsojajo na smrt. V Kosturu so ustrelili dve ženi in v Ksantiju tri moške. Sodišče v Pireju je obsodilo na smrt člana Elasa Karaminala in dva borca demokratične vojske.

Iz Aten porocajo, da bodo vse osebe, ki so jih bili zadnje dni aretirali, odpeljali za dobo enega leta na otok Ikaria. Prvi transport je že na potu.

V Solunu so nadalje aretirali 875 oseb, v Laniji v Tesaliji pa sto oseb.

Zadnja številka londonskega «Timesa» se peča z grškimi dogodki in pravi, da izvršene aretacije dokazujejo, da konservativna koalicija pod vodstvom Maximosa ni zmožna izvesti kompromis z republikansko opozicijo. List nadaljuje, da je treba obžalovati Maximovo in Venizelosovo izjavo, češ da je angleška vlada odobrila akcijo grške vlade, kar pa ni res. Vsi ti ukrepi bodo opozicijo še bolj okrepili. «Times» priporoča politiko sporazuma z najvažnejšo skupino zastopnikov grškega ljudstva. S tem očividno namigava na sporazum z levico.

V New Yorku so predstavniki ameriškega sveta za demokratično Grčijo demonstrirali pred grškim konzulatom. Demonstranti so protestirali zaradi streljanja demokratov. Posebna delegacija je predložila grškemu konzulu spomenico o terorju, ki ga grška vlada vrši proti antifašistom. V spomenici je navedeno, da so po naročilu grških kvizlingov postrelili do sedaj 360 grških patriotov, med njimi 10 žena. Demonstranti so v sprevodu nosili napise: «Grško ljudstvo hoče kruha in ne tankov. Marshallovo podpiranje grških fašistov pomeni imperializem, Trumanova doktrina zaostruje državljansko vojno!»

Madžarska poenotila davek na imovino

Budimpešta, 11. (Tanjug) — Madžarska vlada je določila enoten davek na imovino. Ta davek so dolžne plačati vse fizične in juridične osebe, ki imajo več kakor 75.000 forintov imovine. Osnova davčne lestvice začenja s 6% in se postopoma viša do 25% na imovino, ki je večja od milijon forintov. V primerih, da se je povišala imovina tekom vojne zaradi inflacije in vojnih dobičkov doseže lestvica 75% oddaje imovine, če presega 3 milijone forintov.

Madžarska vlada je nadalje sklenila povišati s 1. avgustom krušne obroke za 100 gr dnevno. Cena kruhu ostane nespremenjena.

V Budimpešti je velik požar uničil rečne ladjedelnice Ganz.

List «Szabadsag» piše, da je skupina nad 40 madžarskih fašistov in vojnih zločincev zbežala v Brazilijo. List pravi, da so bili ti zločinci, ki bi morali priti pred vojno sodišče, v taborišču Bisun v Nemčiji. V Brazilijo so izginili kot «begunci».

ANGLO-AMERIŠKI

monopolisti in ruhrski premog

Najresnejše vprašanje za Evropo je veliko pomanjkanje premoga, ki je najbolj važna surovina za obnovo gospodarstva v državah, ki jih je Hitler uničil. Zaradi pomanjkanja premoga je padla produkcija jekla, električne energije, tkanin, obenem je pa onemogočen promet. To se dogaja kljub temu, da so v središču Evrope največja ležišča premoga na svetu, ki bi lahko zadovoljila potrebe Evrope. Glavni dobavitelji premoga v Evropi so Poljska, Nemčija in Anglija. Angleška, ki je tako bogata na premogu, ne more še daleč zadovoljiti svojih potreb. Poljska je hitro obnovila svojo premogovno industrijo, toda njen premog ne zadostuje vsem potrebam Srednje Evrope. Ameriški premog tudi ne more rešiti perečega pomanjkanja v Evropi. Proizvodnja premoga v Ruhru je občutno padla. Leta 1937 so v Ruhru nakopali 122 7 milijonov ton premoga, leta 1946 pa samo 54 milijonov ton. Angleški in ameriški tisk tolmači ta padec s pomanjkanjem delovnih sil, čeprav to ni res. Če vzporedimo britansko in sovjetsko zasedbeno področje v Nemčiji, opažamo, da je proizvodnja premoga v britanskem področju dosegla leta 1946 komaj 41% predvojne proizvodnje, medtem ko je proizvodnja v sovjetski coni dosegla 74%. Padec proizvodnje si lahko tolmačimo samo kot politiko, ki jo Anglija vodi v Nemčiji.

Anglija je že leta 1945 prevzela upravo nad vsemi premogovniki v Ruhru. Na ta način so angleške monopolistične skupine dobile nadzorstvo nad premogovniki. Tem skupinam ni šlo v korist, da bi ruhrski premogovniki delali s polno paro in izvažali premog v druge dele Evrope. Tako so umetno ustvarili pomanjkanje premoga v Evropi in mu dvignili ceno. Angleži izvažajo ruhrski premog samo za dolarje in to za mnogo višjo ceno, kakor je cena proizvodnje. Na ta način pridejo angleški monopolistični trusti do ogromnega dobička.

Enako politiko znižanja premogovne proizvodnje vodijo tudi ameriški monopolisti. Ameriški magnati premoga in nafte zaslužijo ogromne dobičke z izvozom svojih proizvodov v Evropo. Amerika je n. pr. izvozila leta 1946 štirikrat več premoga v Evropo kot leta 1945, čeprav so stroški za prevoz premoga v Evropo za 60% višji od vrednosti samega premoga. Cena ameriškega premoga je približno dvakrat višja od cene angleškega in nemškega premoga. Pred vojno Amerika ni izvažala premoga v Evropo v večjih količinah, sedaj so pa evropske države prisiljene kupovati ta premog, ker ga v Evropi primanjkuje.

Angleški monopolisti ne dovolijujejo večje proizvodnje ruhrskega premoga, ker se bojijo, da bi zaradi njegove nizke cene zgubili svoja tradicionalna tržišča. Uvoz ameriškega premoga zelo obremenjuje gospodarstvo evropskih držav, ker ne morejo izvažati svojega blaga v razne države, razen potom kompenzacij.

Angleški in ameriški tisk piše veliko o težkem položaju evropskega gospodarstva, toda noče priznati, da je eden glavnih vzrokov takega gospodarskega stanja prav za prav politika zadrževanja proizvodnje premoga, ki jo vodijo angleški in ameriški monopolisti v Ruhru. Anglija in Amerika sta sklenili s Francijo v aprilu leta 1947, sporazum o dobavi premoga Franciji iz angleškega in ameriškega zasedbenega področja v Nemčiji. Po tem sporazumu so odredili, da bo Francija dobila 21% dnevne proizvodnje, če bo ta dosegla 200 tisoč ton, in 25%, če bo dnevna proizvodnja premoga znašala 370 tisoč ton.

V praksi Francija s tem sporazumom ni ničesar pridobila, ker te dobave ne gredo na račun reparacij, temveč jih mora Francija plačati v gotovini. Tudi količina tega premoga ne jamči Franciji, da bo zadovoljila svoje potrebe, ker zavisi dobava od količine proizvodnje premoga v Ruhru, ki jo angloameriški monopolisti zaradi svojih interesov nočejo dvigniti. Mnogi francoski listi so to pogodbo povzdigovali kot francosko politično zmago. V resnici ta pogodba ni ničesar drugega kakor francosko priznanje enostranskega angleškega nadzorstva nad Ruhrom, kljub sporazumom v Potsdamu.

Vprašanje ruhrskega premoga, od katerega v veliki meri odvisi gospodarska obnova Evrope, se ne more rešiti z enostranskimi pogodbami, temveč samo z ustanovitvijo mednarodnega nadzora.

Molotov je dejal, da je nemogoče odrediti pravilno razdelitev premoga in jekla iz Ruhra brez zavezniškega nadzornega sveta. Da bi se moglo pravilno razdeliti bogastvo Ruhra, je potrebno, da to napravi Zavezniški nadzorni svet, katerega so članice vse štiri velesile, ne pa da to rešujeta samo Anglija in Amerika.

Policija proti antifašistom

Trije bivši uredniki „Partizanskega dnevnika“ v zaporu

Borba proti ostankom fašizma — ena izmed osnovnih točk antifašističnega vojnega zavezništva — se dve leti po zmagi nad nacifašizmom stopnjuje v gonjo proti najdoslednejšim antifašističnim borcem in to pod najrazličnejšimi pretvezami.

Kako poteka «borba» proti ostankom fašizma v Italiji, kjer nikakor ne morejo najti fašista, ki bi ga sodišče moglo obsoditi, je vsem znano; oprostitve so na dnevnem redu; če pa pomotoma nekoga obsodijo na smrt (glej slučaj Kesselring et Co.) ga s pomilostitvijo ohranijo pri življenju, morda zaradi tega, ker podobni «strokovnjaki» utegnejo še služiti.

Kako je z borbo proti ostankom fašizma pri nas, tudi ni tajnost za nikogar. Trst je postal zavetišče tudi za ljudi, ki jim je celo italijanska «justica» prestroga, da o vseh drugih večjih ali manjših grešnikih vseh barv in narodnosti sploh ne govorimo. Ves ta kriminal in oportunizem lahko shaja z našo demokracijo in naša demokracija z njim.

S čimer pa naša demokracija — po vseh znakih sodeč — nikakor ne more shajati, so antifašisti. Vršijo se procesi proti partizanom. Procese vodijo ljudje, ki partizanske borbe niso povohali niti od daleč. A to še ni vse. S posebno ostrino postopajo zlasti proti političnim osebnostim in predstavnikom tiska. Serijo sta otvorila dva naša urednika, kmalu na to je sledil tov. Iaksetich. Pozneje so prišle na vrsto politične in kulturne organizacije in ustanove.

Danes so zopet na vrsti stari partizanski borci in pionirji primorskega antifašističnega tiska. Tovariši Pohar Lado - Damjan, dr. Milič Danilo in Stanič Stane — člani redakcije «Partizanskega dnevnika» (za pozabljivce: časopisa, ki je izhajal za časa nacifašistične okupacije in antifašistične epopeje primorskega ljudstva), grešamo še danes.

Tej svoji antifašistični tradiciji so vsi ostali zvesti tudi po osvoboditvi.

Tov. Pohar Lado je bil član redakcije «Primorskega dnevnika» od prve številke vse dotlej, dokler ni zaradi študija odpotoval v Beograd. Te dni se je vrnil, da poroči dekle, ki se je z njo seznanil v partizanih.

Tovariš Stanič Stane, prav tako član naše redakcije, poln načrtov in življenjske sile, je moral prevzeti vodstvo naše podružnice v Gorici in pomagati pri «Soškem tedniku». Policija ga je odvedla z njegovega stanovanja, in ga pogrezamo še danes.

Tov. Milič, veteran «Partizanskega dnevnika», čigar sodelovanje in preudarno besedo smo visoko cenili, je bil prvi na vrsti.

Zakaj? Odgovora ne vemo.

Smatramo pa, da so podobni ukrepi proti znanim antifašistom, ki niso štedili svojih moči v borbi primorskega ljudstva, žalostno spričevalo za ljudi, ki svojo moč uporabljajo proti antifašistom, njihovim organizacijam in ustanovam ter proti predstavnikom svobodne besede, namesto da bi z vso potrebno energijo posegli v tržaško javno življenje in ga očistili korupcije, ki grozi zajeti vse vodilne, izvršne in posvetovalne organe Zavezniške vojaške uprave.

NOVI KANDIDATI

za tržaškega guvernerja

Poseben pododbor bo preučil seznam kandidatov in ga predložil Varnostnemu svetu

Lake Success, 11. (AFP) — Lista kandidatov za tržaškega guvernerja se je zopet povečala. Sedaj je predložila Columbia Varnostnemu svetu 4 nove kandidate, ki so:

1. Rihard Alfaro, bivši predsednik panamske republike;
2. Joahim Fernandez, bivši zunanji minister Čileja;
3. Jose Prado, poslanik Peruja v Washingtonu in Mehiki;
4. Luis Padilla Nervo, mehikanski predstavnik pri OZN.

Varnostni svet je imenoval poseben odbor treh članov, v katerem so predstavniki Avstralije, Columbije in Poljske, ki bo izbral kandidate in jih priporočal Varnostnemu svetu.

Petletni plan FLRJ bo dvignil raven ljudstva

Ljubljana, 11. (Tanjug) — Predsednik jugoslovanskega gospodarskega sveta in zvezni minister za industrijo Boris Kidrič je pri debati o petletnem planu v skupščini LR Slovenije v svojem govoru poudaril, da je treba dvigniti življenjsko raven ljudstva ter pri tem v celoti izvesti predvideni petletni plan. Minister Kidrič je poudaril, da ne sme izvedba republiške in zvezne petletke delati vtisa žrtovanja in odpovedi. Vkljub naporom, ki jih plan zahteva, je treba takoj izboljšati raven ljudstva.

Amerikanci, ustaši, četniki in Andersovci se zbirajo pri Benetkah

Rim, 11. (Tass) — Italijanski tisk poroča, da se številne ameriške vojaške sile zbirajo v okolici Benetk in Moglana pri Trevisu, kjer je tudi letališče. Prav tako se v okolici Benetk zbirajo ustaši, četniki in Andersovi Poljaki.

Stavka francoskih uradnikov še ni pricela

Pariz, 11. — Stavka javnih nameščencev se še ni pričela. Pogajanja med vlado in nameščenci se nadaljujejo. Vlada je dala nove predloge, ki so blizu zahtevam nameščencev.

Danes zvečer se bo sestala vlada. V političnih krogih upajo, da bo prišlo do sporazuma. Voditelj odposlanstva glavnega udruženja dela Franchon, ki se je razgovarjal z Ramadierom, je izjavil, da so tudi nameščenci dali nove predloge, katere smatra predsednik finančne komisije za sprejemljive. Ramadier jih hoče še natančneje preučiti, tako je nadaljeval Franchon, ter bo odgovoril nanje jutri.

ZDA kršijo zavezniško pogodbo o Avstriji

Dunaj, 11. (AFP) — Avstrija in ZDA so 25. junija sklenile pogodbo, po kateri bo Amerika povrnila Avstriji stroške zasedbe, kolikor odpadejo na ameriško vojsko. Agencija TASS poroča z Dunaja, da je sovjetski visoki komisar za Avstrijo general Kurasov protestiral pri zavezniškem svetu proti tej pogodbi. General Kurasov je izjavil, da predstavlja ta pogodba kršitev zavezniških pogodb.

Nesramnost japonskih militaristov

Moskva, 11. (Tass) — Japonski zunanji minister Ashida je nedavno izjavil, da bi moralo Kurilsko otočje pripadati Japonski. List «Izvestja» piše, da pomeni ta izjava nesramnost japonskih militaristov.

Leteče plošče so metereološki instrumenti

Atlanta, 11. — Korvetni kapitan Tomaž Rentz je pojasnjeval skrivnostne leteče plošče. Po njegovem mnenju so te plošče pritrjene na meteorološke balončke. Plošče služijo za odbijanje «radarjevih» žarkov in s tem za določitev hitrosti vetra.

Rentz je dodal, da se meteorološki balončki, kadar dosežejo višino 8000 m, razpočijo. Tedaj jih odnese veter s hitrostjo nad 660 km na uro. V daljavi se zdijo popolnoma okrogli in se svetlikajo kakor aluminij.

BOLOGNA. — Zaradi eksplozije smodnišnice v Maranu pri Bologni je umrlo 17 ljudi. Pogrešajo še več delavcev, ki so bili zaposleni v bližini.

ZDA proti suverenosti balkanskih držav

Angleška zasedba Egipta nevarnost za mir

Lake Success, 11. (AFP) — Bolgarija je danes pred Varnostnim svetom obtožila ZDA, da hočejo kršiti suverenost treh balkanskih držav, ker so ZDA zahtevale, naj Varnostni svet pošlje obmejno komisijo v tri države, ki mejijo na Grčijo.

Bolgarski delegat Mevorah je izjavil, da bi ta komisija še ojačila naspotstva in vsak najmanjši incident pretvorila v politično vprašanje. Mevorah je obžaloval zastrašujoč govor ameriškega delegata Austina in nadaljeval: «Dobro in potrebno bi bilo, da preneha državljanska vojna v Grčiji, ker bi se njeni sosedje z Grčijo lahko sporazumeli. Pomagajte nam v naših naporih za mir.»

Romunska vlada je danes službeno zaprosila za sprejem v OZN. Romunija navaja v svoji prošnji, da je pripravljena sprejeti vse obveznosti, ki jih vsebuje statut Organizacije združenih narodov.

Egipt je v svoji noti 8. junija zahteval od Varnostnega sveta, naj zapove Veliki Britaniji na temelju členov 34 in 37 statuta Varnostnega sveta, da takoj zapustijo njene čete Egipt in Sudan. Egipt se z Veliko Britanijo ni mogel sporazumeti neposredno o tem vprašanju, pravi egiptska nota. Tajništvo OZN je objavilo besedilo egiptske note, v kateri pravi, da so angleške čete še vedno v Egiptu proti volji vsega egiptskega ljudstva. Navzočnost tujih čet za časa miru v državi, članici OZN je žaltev dostojanstva suverenega naroda in škoduje normalnemu razvoju države. To nasprotuje temeljnim načelom OZN. Angleška zasedba Egipta in Sudana predstavlja nevarnost za mir v svetu.

Zaradi tega prosi Egipt Varnostni svet, da podvzame ukrepe in povabi Veliko Britanijo, naj zapustijo njene čete Egipt in Sudan.

Taft-Hartleyjev zakon protiustaven

Washington, 11. (Tass) — Ameriška zveza dela je na svoji posebni seji, katere se je udeležilo 250 zastopnikov, sklenila pobijati ustavnost protidelavskega zakona Taft-Hartley. Zahteva preklic zakona, ker je v nasprotju z ustavnimi pravicami delavcev, zlasti v kolikor se nanaša na ukinitev stavkovne pravice. Zveza poziva delavstvo, naj napne vse sile, da onemogoči pri prihodnjih volitvah izvolitev onih članov kongresa, ki so glasovali za ta zakon.

Kdo sodi partizane?

Novembra 1943. leta so partizani za časa najhujših borb ustrelili dva vohuna: Ludvika in Milko Modarc. Časi so bili težki, vsak dan so padale žrtve nacistov in republikinov in potrebni so bili odločni ukrepi. Tedaj ni bilo časa za filozofiranje niti za pravno dlakocepstvo.

Sedaj, štiri leta po teh dogodkih, pa kličejo te partizane na odgovor. Zakaj? Treba je umazati partizansko gibanje, cinično pljuniti na vse žrtve, obsoditi partizane, obenem pa biti prizanesljiv s fašisti, ki bi utegnili biti še «koristna» rezerva.

Stvar nas ne sme čuditi, čeprav je ogabna. Oni, ki sodijo sedaj partizanom, jim ne morejo odpustiti, da so jim vzeli oblast, jim uničili njih imperialni sen tir pometli z njimi. V zaščiti tujih bajonetov jim je spet zrasel greben in bi se radi maščevali za poraz, čeprav odevajo vse to v krinko pravičnosti.

Kje so bili ti gospodje takrat, ko se je bila borba na življenje in smrt? Kaj so tedaj počenjali? V najboljšem primeru so sedeli po kavarnah in čakali.

Sodijo borcem, jih postavljajo pred porotno sodišče kot navadne zločince, čeprav je obramba izrečno dokazala in zahtevala, da bi jim bilo pristojno soditi le jugoslovansko vojaško sodišče, če bi že res zakrivili kako kaznivo dejanje.

Toda reakciji in njenim zaščitnikom ne gre to v račun, saj so ti procesi le del one splošne gonje, ki jo vodijo od Grčije pa vse do Francije, da bi oblatili partizansko gibanje in čimbolj zmanjšali njegov pomen.

Rainerju pravično kazen!

Antifašisti s Tržaškega ozemlja pošiljajo vsak dan na desetine resolucij vojaškemu sodišču v Ljubljani. V njih zahtevajo za vojnega zločinca Rainerja, visokega komisarja Jadranskega Primorja, strogo in pravično kazen.

«Živa so še v našem spominu okupatorjeva zverstva, ki so bila izvršena na poveljе visokega komisarja Rainerja. Da bo pravici zadoščeno, zahtevamo, da se obsodi na najtežjo kazen», — pišejo Openci.

«Za Rainerja, ki je lastnoročno podpisal na tisoče smrtnih obsodb, deportacij in preganjanj najrazličnejših načinov, zahtevamo najstrožjo kazen», — pristavljajo uslužbenci Acegata.

«Zahtevamo pravično in najstrožjo kazen za Rainerja, ki je kriv množičnih pokoljev antifašističnih borcev v rižarni, ul. Ghega, na Opčinah, Proseku in še v toliko drugih krajih, kjer so bili na zverinski način pobiti najboljši antifašistični sinovi, med njimi tudi osem naših delovnih tovarišev», — zahtevajo delavci Telve.

Resolucije s približno enako vsebino so poslali vojaškemu sodišču v Ljubljani tudi uslužbenci Združenih bolnic, vaščani Podlonjerja, delavci OMMSA in delavci Tržaškega arzenala itd.

Sovjetski pisatelji v tujih jezikih

Moskovska založba za literaturo v tujih jezikih bo izdala v toku l. 1947. okoli tristo knjig v skupni nakladi 4 milijonov izvodov. Med temi knjigami so: Ustava ZSSR, Biografija Stalina, zgodovinski roman Stepanova «Port Artur», povest Borisa Gorbatova, roman Konstantina Fedina «Prve radosti», drama Alekseja Tolstoja «Ivan Grozni» in še nekaj drugih del. Knjige bodo natisnili v devetih evropskih in petih orientalskih jezikih.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Ogromne sleparije pri javnih delih

Begunci vseh dežel in vseh barv so imeli zatočišče v uradu za javna dela

Trst je postal mesto senzacij. Kar po vrsti si sledijo odkritja vedno večjih škandalov, ki so najbolj jasen dokaz, kako je vsa uprava v naš. deželi tako gnila, da se čuti njen smrad že po vsem svetu. Se preden se poleže razburjenje zaradi ene lopovščine, so že tu druge, še večje in obsežnejše, ki postavijo v senco prve. Tako so si v nekaj mesecih sledila odkritja tatvin civilne policije, poneverbe in zlorabe pri Sepralu, sramotna kupčija z življenjskimi nakaznicami, in sedaj, kot zadnja in največja, afera na uradu za javna dela. Pri vseh teh nečednih poslih vodijo niti preiskave v vsje sfere in kažejo, da riba smrdi pri glavi.

Po prvem uradnem sporočilu, v katerem poročajo o aretaciji osmih uslužbencev pri uradu za javna dela in o zasedbi nekaterih prostorov teh uradov, policijske oblasti molčijo. Javnost nestrpno pričakuje podrobnosti o poteku preiskave, katere sta se baje udeležila tudi dva visoka uradnika, ki sta prišla iz Rima v družbi nekega zaveznškega častnika.

Med aretiranci je inž. Ricci, o katerem se govori, da je igral pred časom za visoke vsote v neki tržaški igralnici. To je vzbudilo sumnjo, ki je dovedla najprej do tajne in pozneje do javne preiskave. Pri nekem uradniku, (nekateri trdijo, da je to vedno isti Ricci) so pri aretaciji našli prstan skoro milijonske vrednosti.

V zvezi s temi sleparijami je tudi beg poveljnika pobiralcev min Poljaka Emanuela Klatowskega, o katerem smo pisali pred meseci in ki je baje obtožen poneverbe kakšnih 70 milijonov lir. Klatowski je posredno pomagal k uspehu preiskave z neko svojo izjavo, ki je obodolževala nekatere osebe pri uradu za javna dela.

Miroslava Strukelj, jugoslovanska begunka in tajnica maj. Richardsona, je verjetno nekaj slutila in skušala pobegniti v Genovo. Ustavili so jo v Portogruaru. V njenem stanovanju so poleg drugega našli tudi 50 parov novih čevljev.

Tudi Nemka Anita Hubner, tajnica maj. Squareja je zelo zapletena v te sleparije. Ko so jo aretirali, je imela v ročni torbici nad 2 miljona v denarju in dragocenostih. Med aretiranimi je tudi inž. Rapp, gdč. Andreina Luzzatto in dva uradnika iz urada pri pobiralcih min, kjer so imeli vpisanih več nameščencev, ki niso delali.

Uradi v prvem nadstropju palače javnih del so še vedno policijsko zastraženi. Z vrat so snemali napisne deske z imeni maj. Richardsona in Squareja, o katerih se domneva, da sta premeščena. Tudi o njih, zlasti o prvem, krožijo razne govorice, ki za zaenkrat še niso uradno potrjene.

Poleg teh in drugih ljudi pa je zapletenih v ta škandal tudi več gradbenih podjetij. Ne ve se še točno, koliko je bilo poneverjenega in prisleparjenega v teh nečednih poslih. Nepotrjene vesti govore o mnogih stotinah milijonov.

Res čedna družba se je zbirala v uradu za javna dela. Jugoslovanski, nemški, poljski in drugi begunci, poleg njih pa še razne cvetke fašizma. Vse te ljudi je ZVU redila in negovala več ali manj hote. Sedaj pa žanje sadove. G. polkovnik J. Carnes bo moral takoj vzeti železno metlo in temeljito očistiti ta smrad iz Trsta in njegovega področja.

Sprememba odloka

Člen II. odloka 225 se spremeni «Vsa vozila, ki jih ni mogoče vrniti lastnikom, za katera ugotovi komisija, da so bila izgubljena ali uničena v vojni od zavezniških sil, se bodo smatrala, da so bila odvzeta z nakupom».

Ustanovni občni zbor bivših političnih preganjancev v Kopru

V nedeljo so se bivši politični preganjanci iz koprskega okraja zbrali na ustanovnem občnem zboru. Predsednik pripravljalnega odbora je v kratkem govoru omenil, da so se že pred časom ustanovili odseki v Umagu, Izoli, Piranu, Bujah in Novem Gradu. Zato ne smejo tudi tovariši iz Kopra stati ob strani in se po zgledu drugih povezati v močno protifašistično organizacijo, katere središče je v Varšavi, glavnem mestu Poljske, ki je dala največje število žrtev v osvobodilni borbi vsega človeštva.

Po dnevnem redu so za predsednika izvolili Sokola, ki je v kratkih besedah poudaril pomen novo ustanovljene organizacije.

Za njim sta Rivolti, republikanec iz Trsta, in tov. Serpi v kratkih besedah pozdravila zborovanje.

Nato so izvolili devetčlanski odbor, komisijo za sprejemanje novih članov in nadzorni odbor, skupno dvajset članov, ki pripadajo vsi antifašistični fronti.

Ustalitev cen

in nadzorstvo nad prehranjevalnimi ustanovami, glavni pogoj za izboljšanje gmotnega stanja tržaškega prebivalstva

Mezdni sporazum za industrijske delavce je dosežen. Vendar, če hočemo, da bi bila nova povišanja mezd kolikor toliko zadostna, tedaj se mora urediti vprašanje cen, t. j. potrebno je znižati in ustaliti cene Pri tem prihajajo v poštev predvsem najnujnejše življenske potrebščine to je živila. Vprašanje prehrane je torej eno izmed najvažnejših vprašanj!

Kakšen pa je danes položaj v pogledu prehrane? Obupen! Na življenske nakaznice dobivamo stalno in gotovo samo kruh, vse ostalo pa v zelo skopo odmerjenih količinah in nestalno.

V Evropi imamo živila v glavnem racionirana. Tudi Anglija ni izjema. ZVU pri svoji prehranjevalni politiki pa ni upoštevala povojnih prilik, temveč je vodila politiko, ki je podprla koristi svobodne trgovine špekulantskih trgovcev in črnoborzijancev. Borba delovnega ljudstva za izboljšanje prehrane in politike cen je bila zelo odločna, a ni nikdar naletela na razumevanje in v skrajnem primeru le na prazne obljube. Vsi predlogi sindikalnih organizacij, ki so zagovarjali koristi najširših slojev potrošnikov, so naleteli na gluha ušesa.

Tudi stališče conskega sveta je do prehranjevalnih razmer v našem mestu skrajno malomarno in škodljivo. S svojim zadržanjem do prehranjevalnih razmer in zagovarjanjem SEPRAL-a in DITIRAL-a je vedno onemogočal spremembo sestava razdeljevalnih organov in s tem ščitil interese grosistov in sploh vseh dobičkarjev. Potrebam in zahtevam najširših slojev potrošnikov pa ni bil naklonjen!

V svoji splošni politični tendenci, ki jasno razgalja pomanjkanjčuta odgovornosti za koristi skupnosti in ga prikazuje kot nepobolj-ljivega eksponenta italijanskega oziroma ameriškega imperializma, je predlog, ki ga bi conski svet hotel realizirati, zelo zanimiv. Hotel bi namreč ustanoviti posebno nabavno podjetje po vzorcu italijanskih Ente di consumo. Ta podjetja skrbijo za čim cenejšo nabavo živil, ki jih potem porazdelijo potrošnikom.

Dosedanja praksa v Italiji je dokazala, da so taka nabavna podjetja izpolnila svojo nalogo samo v onih krajih, kjer imajo najnaprednejše ljudske množice večino v javnem življenju in torej večino tudi pri vodstvu omenjenih podjetij. Kjer pa ni tako, tam seveda eksponenti kapitala ne dopuščajo, da bi ta podjetja (Ente di consumo) uspevala.

Že iz tega je razvidno in gotovo, da uvedba nabavnih podjetij pri nas ne bi uspela. Zgoraj smo omenili, da so vsi predlogi sindikalnih organizacij, da bi se uvedlo uspešno in izdatno nadzorstvo nad prehranjevalno politiko in razdeljevanjem živil, ostali brezuspešni. Zato ni dvoma, da v sedanjih okolnostih in s sedanjo prakso ne moremo pričakovati nobenih stvarnih izboljšanj, pa naj se prehranjevalne ustanove imenujejo kakor koli, dokler ne bodo imeli glavno besedo v vseh prehranjevalnih ustanovah najširši sloji potrošnikov.

Predlog conskega sveta za ustanovitev nabavnega podjetja (Ente di consumo) pa ima izključno politično ozadje in so ga narekovale tiste politične sile, ki še vedno vodijo imperialistično politiko. Te sile nočejo zavzeti stališča, ki ga vsemu demokratičnemu prebivalstvu narekujejo koristi prebivalstva na našem ozemlju, to so šovinisti, ki se še vedno nočejo sprijazniti z obstojom STO.

ZVU naj dobro in hitro preuči stališče OOSS v pogledu prehranjevalne politike in politike cen. Le z naglim upoštevanjem stališča OOSS se bo prehrana izboljšala in onemogočilo vsaktero izrabljanje in vse špekulacije, sedanji mezdni sporazum pa bo imel stvarno vrednost.

VESTI S PODEŽELJA

Istrsko ljudstvo ne bo več hlapčevalo veleposestnikom

Junija t. l. je dr. Nobile Carlo iz Brtokov poslal po svojem odvetniku Ponisu opomin svojim bivšim kolonom, da mu morajo do 30 junija izročiti 25% pridelkov še iz leta 1945. Poleg tega je zahteval 5% obresti kot kazen ter od vsakega kolona po 100 lir za plačilo odvetnika, vse to z grožnjo sodnega postopka, kakor pač za časa fašističnega zatiranja.

Spletke dr. Nobila, za katerim stoji tržaška reakcija, so jasne in prozorne. Omajati in zmajšati bi hotel ugled ljudskih oblasti in njne pridobitve.

Mož pa si je opekel prste, kajti ljudstvo, ki je dobilo z agrarno reformo zemljo, jo je tudi pripravljeno braniti.

Že 9. t. m. je bilo v Ljudskem domu v Bertokih zborovanje kolonov. Zborovanja so se udeležili Nobilovi koloni ter koloni iz Santoma, Ankarana, Pobegov, Čežarjev, Prade in drugih bližnjih vasi. Koloni so zahtevali pravično kazen za «socialista» Nobila, ki je s svojim dejanjem pokazal svoje «socialistične» nazore, ter za njegovega odvetnika Ponisa. Na licu mesta so sestavili resolucijo na OILO, okrajno komisijo za agrarno reformo ter na ljudsko sodišče, v kateri zahtevajo ostre ukrepe proti provokaterju Nobilu in Ponisu.

Po zborovanju je vsa množica odšla pred stanovanje Nobila, ki ga je rešila pred njihovo upravičeno jezo Narodna zaščita in ga odpeljala na okrajno sodišče.

Odločen nastop ljudskih množic v Brtokih je zgovoren dokaz borbenosti istrskega ljudstva, ki je pripravljeno braniti in očuvati pridobitve narodno-osvobodilne borbe, predvsem svojo ljudsko oblast.

ŠT. PETER NA KRASU

Ljudski praznik 29. t. m. so prebivalci Št. Petra praznovali svoj tradicionalni praznik, pri katerem so sodelovale vse organizacije

Uslužbenke Mladinskega doma Toneta Tomšiča so uprizorile žaloigro Mire Pucove: «Svet brez sovraštva» v režiji šolskega upravitelja Penka Ivana. Drama je bila podana z občutkom. Igralci so se dobro vživeli v svoje vloge, zlasti Spelca, ki je s svojimi dramatičnimi samogovori globoko ganila gledalce. Udeležba je bila polnoštevilna. Čisti dobiček, ki presega 6000 lir, je namenjen sirotam Tomšičevega doma. Ta dan smo tudi prisostovali nastopu mladincev v odbojki. Igrala je Postojna proti Št. Petru z rezultatom 5:0. Prostovoljna gasilska četa iz Št. Petra pa je organizirala ples. Z izkupičkom si bodo nabavili gasilno orodje. Ravno tako bodo čianice AFŽ, ki so kuhale črno kavo pri plesu, darovale dobiček «Domu igre in dela», ki se sedaj ustanavlja v Št. Petru.

Spor s frizerji še vedno odprt

Ko so frizerski nameščenci slišali poročilo OSS o pogajanjih v uradu za delo, so sklenili, da ne pristanejo na takšen sporazum, kot ga predlagajo delodajalci. Zato so dali delodajalcem rok do 14. t. m., da pristanejo na določbe, ki so bile sprejete pri uradu za delo 30. junija. V nasprotnem primeru bodo nameščenci pričeli s stavko.

Tudi brivski nameščenci so sklenili, da se bodo iz solidarnosti udeležili stavke frizerjev. V ponedeljek, 14. t. m. ob 20. uri bo v ul. Imbriani 5, zborovanje nameščencev te stroke, kjer bodo sprejeli dokončne sklepe glede stavke.

„Dobrotnik" De Salvo

je le daroval vtihotapljene cigarete svojim prijateljem in znancem

Včeraj popoldne je predsednik sodišča major Bayliss odločil, da se na razpravi predložijo vsi zapisniki drugega zaslišavanja obtožencev na policiji, ki so jih obtoženci prostovoljno in brez pritiska podpisali. Predsednik sodišča je tudi opozoril, da je pričevanje Duilia, brata obtoženega Adea Curka, po angleškem sodnem postopku pravno veljavno. Istočasno je opozoril obtožence, da imajo pravico nastopiti kot priče, ako to žele. Vendar jih pa sodišče k temu ne sili.

Res je takoj na to pričal Duilio Curk. Na predsednikova vprašanja se je izgovarjal, da ni vedel, ali so cigarete skrite v avtomobilu, ko se je z njimi vozil v Italijo. Vendar je pa pristavil, da so mu šele drugi povedali, da so z avtomobilom prevažali cigarete. Skušal je tudi dokazati, da ni bilo tihotapske družbe, ker so se z avtomobilom od časa do časa vozile vedno druge osebe. Ko je tožilec Marcucci vprašal obtožence, ali hočejo nastopiti kot priče, so vsi odklonili razen Redija in De Salva. Redi je naravnost izpovedal, da se je 7- ali 8-krat vozil v Florenco in v Padovo. Vsakikrat je imel s seboj 100-170 zavitkov cigaret, ki jih je potem v Florenci prodal.

Najzanimivejša priča je bil tihotapec De Salvo. Na smešen način je skušal zanikati, da bi sploh tihotapil. Obtoženec se je s tipičnim južnjaškim temperamentom skušal izmotati kot miš v mišnici iz kopice dokazov. Sodišču je dokazoval, da sploh ni poznal nobenega izmed soobtožencev do 1. marca. Prve dni marca ga je slučajno ustavil na trgu Goldoni soobtoženec Arena in mu predstavil njegovega rojaka Interdonata iz Messine. Ta je De Salvu povedal, da ima njegov svak Curk avtomobil, s katerim bi lahko napravili kakšen skupen izlet. Res so čez nekaj dni De Salvo, Redi in Curk odpotovali v Florenco. De Salvo je pri tej priliki nakupil 150 paketov cigaret, vendar pa se ni spomnil kakšnih. Hočeš, nočeš so se tedaj vsi prisotni začeli smejati takim izgovorom. Celo njegov branilec odvetnik Annoscia se ni mogel vzdržati smeha. Saj ima predsednik sodišča pred seboj 2190 zavitkov cigaret, ki so jih zaplenili 16. maja vsej tihotapski družčini.

Na poti v Florenco je De Salvo te cigarete razdeljeval svojim bivšim kolegom karabinjerjem na karabinjerskih postajah v Padovi in Monselice. Ostanek teh cigaret je pa razdal med svoje številne znance v Florenci.

Med čvekanjem teh neumnosti je ura odbila 19.30 in major Bayliss je De Salva prekinil in razpravo odgodil na ponedeljek ob pol 10 uri dopoldan.

Pozor, morski pes!

Včeraj okrog 13.30 sta opazila čuvaja Karel Sorsi in Marcello Mian v pristanišču Duca d'Aosta približno 6 m od obrežja pri javnem skladišču št. 65, dva morska psa. Živali sta bili dolgi okrog tri in pol metra vsaka in sta mirno krožili po pristanišču. Tako bodo imeli ribiči zopet delo z lovom nanje. Upamo, da se jim bo posrečilo kmalu ujeti zveri ter tako rešiti kopalce pred to nevarnostjo.

Družinska zabava pri C.C.P. «M. Maganja»

bo v nedeljo, 13. t. m. ob 20. uri. Vabljeni so vsi člani in njihove družine.

Na Montaž — Špik nad Policami

Odhod je danes ob 17. uri. Prihod ob 22. uri.

Letovanje v gornji Soški dolini

Planinsko društvo v Trstu priredi letovanje pri Sv. Luciji (Tolmin) in v Bovcu. Letovanje prične to nedeljo, 13. t. m. Odhodi pozneje vsak dan. Pojasnila in vpisovanja v trgovini jestvin Visini, ul. Roma 15 in v čevljarni Pirc, ul. Settefontane 3.

Izlet v Komen

Kulturni krožek «Rauber» iz Grete bo priredil jutri, 13. t. m. izlet v Komen, na ljudsko veselico. Pojasnila in vpisovanja na sedežu, ul. del Friuli 10.

KOLEDAR

Sobota, 12. julija
Mohor, Draguša
Sonce vzhaja ob 5.23, zahaja ob 20.51. Dolžina dneva 15.28.
Jutri 13. julij
Marjeta, Dragan

Spominski dnevi

1863 *se je rodil A. Calmette, francoski bakteriolog. Iznašel je način pripravljanja seruma proti ugrizu nekaterih kač.*

Kak se koscu streže, tak mu kosa reže.

Preskrba

Delitev testenin za delavce

Težki in najtežji delavci prejmejo na dodatno nakaznico 600 gr belih testenin. Delavci, ki so zaposleni pri zavezniški vojski prejmejo na 15-dnevno nakaznico 300 gr belih testenin. Cena za kg je 44 lir.

Za krvodajalce

SEPRAL javlja, da delijo uradno določene trgovine z današnjim dnem mast po ceni 480 lir za kg in olje po ceni 440 lir za liter. Za olje naj se krvodajalci javijo pri občinskem in prehranjevalnem uradu ul. Rettori 2, soba 230 s svojo dodatno živilsko nakaznico.

Dvig nakazil

SEPRAL poziva vse predsednike občinskih prehranjevalnih uradov, da v teku današnjega dne dvignejo pri imenovanem uradu nakazila za testenine, riž, mast in sladkor za prihodnjo delitev.

Dvig nakazil za testenine

Trgovci naj dvignejo tekom današnjega dne pri občinskem prehranjevalnem uradu nakazila za testenine za delavce.

Delitev testenin za vse potrošnike

Z današnjim dnem je pričela delitev dveh kg belih testenin ZVU, in sicer 30% dolgih in 70% kratkih testenin na odrezek II (pasta navadne živilske nakaznice. Delitev traja do 31. t. m.

Enotni sindikati

Tesarji in stavbinski kovači. Sestanek, ki bi moral preteklo nedeljo, je prestavljen na nedeljo, 13. t. m. ob 10. uri v ul. Imbriani 5, soba 10.

Predavanje tov. Pogassija

Jutri 13. t. m., ob 10. uri bo v kinu Ideal, Campo S. Giacomo, govoril tov. Pogassi o perečih vprašanjih.

Obvestilo pomorščakom

Pri Pristaniškem poveljstvu naj se javijo pomorščaki s pomorsko knjižico in osebno zkaznico v sledečem redu: pomor. knjižica od št. 6901 do 7200, 14. t. m.; od 7201 do 7500, 15. t. m.; od 7501 do 7800, 16. t. m.; od 7801 do 8100, 17. t. m.; od 8101 do 8400, 18. t. m. Zamudniki od št. 6901 do 8400, 19. t. m.

Sestanki SIAU-je

Sektor SIAU-je Vicolo Ospedale Militare ima danes ob 20.30 sestanek za člane, ki stanujejo v ulicah: Coroneo od 14 in 25 naprej, S. Francesco od 25 in 40 naprej, Stoppani, Nobile, Ronco, Carpison in Rismondo.

V ponedeljek, 14. t. m. ob 20.30 pa bo sestanek za člane iz naslednjih ulic Giulia do št. 17 in 24, Viale XX. Settembre od 30 in 39 do 48 in 59, Volta, Scussa, Largo Giardino pubblico, Rossetti do 23, Rapiccio, Ireneo della Croce, Zovenzoni, Piccolomini, Giotto.

Radijski sporedi

v soboto, 12. julija

TRST II.

11.30. Dopoldanski glasbeni spored. 12.00. Predavanje. 12.15. Simfonična glasba. 12.45. Napoved časa in poročila. 13.00. Partizanske pesmi. 13.15. Gioachino Rossini: Operne simfonije. 13.48. Zdravniška oddaja. 14.00. Pestra glasba. 14.15. Zgodovina Amerike. 14.28. Citanje sporeda. 17.30. Plesna glasba. 18.00. Tedenske prireditve. 18.15. Pester spored slovenskih pesmi. 18.45. Kulturne zanimivosti. 19.00. Glasbena fantazija. 19.45. Napoved časa in poročila. 20.00. Dunajski valčki. 20.15. Pevski dueti s spremljavo harmonike. 20.45. Politični komentar. 21.00. Lahka glasba. 21.20. Puccini: Madame Butterfly - opera v treh dejanjih. Illiche in Giacosa. 23.00. Poročila. 23.15. Nadaljevanje opere. 23.55. Citanje sporeda za prihodnji dan.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za počitniške kolonije naših otrok so darovali: Lovosig Marino 3000 lir, Kotzman 2000 lir, Zupin Albert, Schetini Lucija, Sčuk Drago, Ferluga, Černigoj Herman in Lubiana Renato po 1000 lir, zbirka socialnega skrbstva 1400 lir, Zaccai Klavdij, Mazzuccato Umbert, Zorn Nevio, Rebec Gracijela, Rebec Cvetka, Graton Ivan, Pertot, Ferfolja, Skringar, Stangaferra, Michelazzi, Novak Marija po 500 lir, Dietz 400 lir, Filippi 250 lir, Molich Silvan 200 lir, Moratto Marija, Škabar Ivana po 100 lir, Brezovšček Sergij po 50 lir.

KINOPREDSTAVE

ROSSETTI, 17.00: «40 tisoč konjenikov», Grant Taylor in Betty Bryant.

ITALIA. 16.00: «Suzanine ljubezni», Georg Brent in Jean Fontaine.

VIALE. 16.00: «Kameniti cvet».

VIALE. 16.00: «Teksaški konjeniki».

IMPERO. 16.00: «Smrt ob zori».

MASSIMO. 16.00: «Njeno Visočanstvo je zaljubljeno», De Havilland in R. Cummings.

ARMONIA. 16.00: «Veseli mornarji».

IDEALE. 16,30: «Potepuh v stepi».

KINO V NABREZINI v soboto, nedeljo in ponedeljek: «Osvobodilna vojna Jugoslavije».

Odg. urednik DUSAN HREŠČAK
Tisk Stabilimento Tip. Triestino

Cirkus Togni
Trst, ulica Rossetti
vogal ul. A. Lamarmora

Velika predstava z novim programom

nudi gledalcem velik užitek večerno ob 21. uri.

V soboto in nedeljo popoldanska predstava ob 16.30, večerna ob 21. Predprodaja vstopnic pri blagajni cirkusa od 11-12.30 in od 15. ure dalje ter pri osrednji blagajni v Galeriji Protti 2, tel. 85-47.

Ul. Bosco 24

Kupujemo in prodajamo vsakovrstno RABLJENO BLAGO.

SINGER

ŠIVALNI STROJI, pogrezljivi, z ohištvom, predvejni material, po UGODNIH CENAH naprodaj
TRST
Ulica dell'Istria 13, tel. 94-465

MALI OGLASI

OPREMLJENO SOBO za mo osebo po možnosti s posebnim vhodom in souporabo kopalnice v okolici Sv. Jakoba iščem. Tel. 90-390.

Avto znamke Opel - Olimpia
z vgrajenim radio-aparatom prodam. Telefonirati na 93-094 od 9-12.

Vsi, ki želite dobro kapljico vina, jo boste našli na

VINSKI RAZSTAVI V KOMNU
dne 13 julija t. l.

Preskrbljeno bo za prehrano in prevoz iz Trsta, Gorice, Stanjela, Rihemberka, Dornberga, Šempolaja, Tomaja in iz Temenice. Iz Trsta bo odhod iz ul. Fabio Severo, iz Gorice s Travnika in izpred cerkve v Šempetru, čez Rihemberk in Opatje selo. Avtobusi bodo vozili od 8. do 14. ure. Naknadne vožnje po želji interesentov. Odhod bo po željah obiskovalcev s trga Občinske tehtnice.

Pozor! Pozor!
Fotoatelje Stanko Zidarič, Komen

posluje začasno ob sobotah in ponedeljkih ves dan in ob nedeljah do 13. ure. — Izvršuje dela po naročilu tudi izven ateljeja in sicer ob vsakem času in kjer koli.

V NEDELJO, 13. t. m., vsi v KOMEN na

VINSKO RAZSTAVO S TOMBOLO
srečolovom in plesom

Začetek ob 10. uri dopoldne.
Prireditev bo v prijaznem gozdičku v Cirju. — *Vabljeni vsi!*

V NEDELJO
v PADRIČE
med čvrste fantiče in brhke dekliče!
Čakajo vas PLES, smeh in dobra kapljica.
Začetek ob 16. uri. *Vabljeni vsi!*

Velika likvidacija modelov po ZNIŽANIH cenah
KRZNARSTVO ZILIOTTO
TRST, UL. TRENTO 11 TELEFON 29374

FIZKULTURA

Zadnja tekma Škednja za pokrajinsko prvenstvo

Jutri bo na igrišču Ponziane odigrala enajstorica Škednja svojo zadnjo tekmo pokrajinskega prvenstva. Njen nasprotnik bo reški Torpedo. Jutrišnja tekma je za tržaško enajstorico ogromne važnosti, kajti v primeru zmage ima še teoretično možnost za osvojitev prvenstva. To teoretična možnost pa predstavlja enajstorica Gaslinija, ki mora odigrati še dve tekmi. Če bo ena izmed teh dveh zgubila, bo Škedenj prvak pokrajinskega prvenstva, v nasprotnem primeru pa bo zasedel prvo mesto Gaslini, ki bo jutri sprejel v goste enajstorico iz Izole. Za tretje in četrto mesto v kvalifikacijski lestvici pa se borijo enajstorice Torpeda, Rudarja in Kopra.

Tudi v finalnih tekmah okrožnega prvenstva je prvo mesto že tako rekoč zagotovljeno Magdaleni. Enajstorici Rojana in Costalunge se borita za drugo mesto in s tem prehod iz okrožnega v pokrajinsko prvenstvo. Ostale enajstorice pa so že izločene iz končne borbe za prehod iz nižjega v višji nogometni razred.

Ostane nam še nogometni turnir za pokal «Vatovec Zvesti», iz katerega bosta najbrž izšli kot končna zmagovalca moštvi Tovarne strojev B in Kraljiča. Vendar pa so naše prognoze malo prenaglene, kajti dolga je še pot, ki vodi do končnega uspeha.

Spored jutrišnjih športnih tekem pa je naslednji:

Pokrajinsko prvenstvo: V Trstu na igrišču Ponziana ob 10. uri Škedenj-Torpedo; ob 16. uri Gaslini-Izola. *V Ronkah* ob 17. uri Ronke-Tovarna strojev. *V Kopru* ob 16.30 Koper-Milje. *V Krminu* ob 14. uri Krmin-Rudar. *V Mirnu* ob 10. uri Gorica-Gradiška. *V Pulju* ob 16. uri Pulj-Montebello.

Finale okrožnega prvenstva: V Ankaranu ob 16.30 Rdeča zvezda-Costalunga. *Na openskem igrišču* ob 10 uri Primorje P-Alma Vivoda.

Pokal «Vatovec Zvesti». Igrišče CRDA: ob 8. uri Rojan B-Greta; ob 9.15 OMMSA-Skorklja; ob 10.30 Col-Primorje P; ob 16. uri Sv. Marko-Sežana; ob 17.15 Bolniška blagajna-Žavlje. *Igrišče Ponziane:* ob 7.30 Tiskarji-Tovarna strojev B; ob 8.45 Acegat-Škedenj B; ob 11.45 Dreher-Nabrežina; ob 18. uri Kolonja-Kozman; ob 19.15 Kraljič-Opčine. *Na openskem igrišču:* ob 8.30 Vesna-Montebello B.

Košarka za pokrajinsko prvenstvo: Na igrišču Delavske športne zveze Čermelj-Tomažič K in Col-Gradiška. *V Izoli* Tovarna strojev-Izola.

Kolesarstvo: Start izpred «Cedasa» v Barkovljah ob 8. uri zjutraj.

Kratke vesti

Finale za Davisov pokal. Jutri se bo v Zagrebu pričel evropski finale v teniškem tekmovanju za Davisov pokal med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Za Češkoslovaško basta igrala Drobny in Černik, za Jugoslavijo pa Mitič in Palada.

Češkoslovaški boksarji bodo v bližnjih dneh nastopili turnejo po Jugoslaviji in Avstriji.

Jutri bo v Brnu gostovala madžarska nogometna enajstorica «Ferenzvaros». Igrala bo z enajstorico «Zidenice».

ZOPET OBSODBA PARTIZANOV

Zaslužena kazen vohunom

in izdajalcem je za porotno sodišče zločin

Na današnji razpravi je prvi govoril državni tožilec Paolucci. V svojem govoru je skušal dokazati, da so obtoženci zaradi tega justificirali pokojno Modarc, ker je bila poročena z italijanskim karabinerjem. Državni tožilec Paolucci je na vse načine trdil, da so vzroki, ki so dovedli do tega dejanja narodnostni in ne vojaški. Vendar se je državni tožilec v svojem govoru večkrat zataknil, tako da so ga morali opozarjati branilci obtožencev na razne napake. Paolucci je v svojem govoru celo zamešal dejanja, katera je obtožnica pripisovala posameznim obtožencem. Za Glavino Oskarja in Petarosa Draga je zahteval dosmrtno ječo, za ostale obtožence pa po 10 let ječe.

Takoj nato je spregovoril odvetnik Forenzio, ki je branil Zerjala. Popolnoma pravilno se je odvetnik čudil, zakaj sedaj tako vpijejo proti partizanom, ker so v borbi proti nacifašizmu koga obsodili brez posebnih ceremonij na smrt. Nihče pa se ne spomni dejanj, ki so jih Nemci tedaj izvršili brez kakršnih koli sodnih postopkov. Smešno, da zahteva danes sodišče, da bi tedaj v tistih okoliščinah partizani sklicevali redna sodišča z vsem sodnim aparatom. Priče same potrjujejo, da so obtoženci izvršili poveljе in aretirali osebe, ki so bile osumljene vohunstva. Tudi državnega tožilca je odvetnik Forenzio opozoril, naj ne pogreva narodnostne mržnje z obtožbami da so obtoženci zaradi tega justificirali Modarčevo, ker je bila poročena s karabinerjem. Zato je zahteval, da sodišče oprosti Zerjala.

Odvetnik Moro je vprašal, kaj sploh hoče sodišče doseči s takim procesom, morda hoče obsoditi obtožence, ker tedaj za časa najhujše borbe proti okupatorju niso z rednim sodnim postopkom in vsem sodnim aparatom sodili pokojne? Saj so tedaj v Trstu Nemci obešali ljudi samo zaradi tega, ker so šli po ulici Ghega tedaj, ko je eksplodirala bomba v nemškem vojaškem domu, ne da bi zadevo natančneje preiskali. Bila je pač osvobodilna vojna, v kateri partizani niso izbirali sredstev proti sovražnikom in vohunom osvobodilne borbe. Da so tedaj upravičeno smatrali pokojno Perhavčevo in Marijo Čokovo kot vohunki, je dokaz ta, da so takoj po osvoboditvi jugoslovanske oblasti aretirale Čokovo. Za Perhavčeve je odvetnik zahteval tako kazen, ki bo pomirila duhove.

Odvetnik Bresina je branil odsotne obtožence. Opozoril je sodišče, da bi se pred razpravo moralo obrniti na jugoslovanske oblasti, oz. na Vojno upravo v Opatiju, kjer bi dobilo razne podatke o obtožencih in o dejanjih. To sodišče pa ni pristojno soditi ljudi, ki so izvršili dejanja kot člani vojaških enot. Zaradi tega naj sodišče ustavi postopek proti vsem obtožencem, ker dejanje spada pod amnestijo.

Po polurnem zasedanju je sodišče razglasilo sodbo. Petaros in Glavina sta bila obsojena na dosmrtno ječo. Vsi ostali obtoženci pa so bili obsojeni po 3 leta in 6 mesecev zapora. Od teh so jim tri leta spregledana zaradi amnestije. Proti tej obsodbi bodo obsojenci vložili priziv.

ALEKSANDER BECK: 150

VOLOKOLAMSKA CESTA

Ostal bo za vekomaj na tem gozdnem obronku. In Božžanov. Da, z mitraljezci bo tudi Božžanov... Zdaj sem prepričan, da ne bo nihče poleg mitraljezov odnehal, da se bomo umaknili v redu, da bomo mogli zbrati in odnesti s seboj vse, ki bodo ranjeni ali ubiti v borbi. Vse, razen... razen poslednje herojske peščice mož.

6.

Bataljon se neopazno približuje gozdnemu robu. Ukazal sem:

— Sporočiti po koloni: komandirji čet — sem. Politruk Božžanov sem!

Kako naj povem Božžanovu? Kako naj izgovorim: «Džalmuhamed, tebe bom žrtvoval»?

Pričakujoč komandirje, sem se kot doslej zagledal v brezkončni potok kamionov, ki se je počasi valil. Za zdaj ni bilo tam opaziti nikakih znakov vznemirjenja. Za zdaj nihče tam ne predpostavlja, da se na dvesto do tristo korakov od njih v varstvu gozda nahaja bataljon Rdeče armade.

Toda kako bi bilo, če bi ukrenil drugače? Kako bi bilo, če bi...? Ne, to bi bilo strašno tveganje. Tega ne vsebuje nobeno pravilo, noben napotek.

Ozri